

Sygn. akt IV CNP 87/08

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Bogumiła Ustjanicz

w sprawie ze skargi pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego w O.
z dnia 29 czerwca 2006 r., sygn. akt [...]
w sprawie z powództwa „A.” Spółki z o.o.
przeciwko B.K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 marca 2009 r.,

**stwierdza, że postanowienie Sądu Okręgowego w O. z dnia 29
czerwca 2006 r., sygn. akt [...] jest niezgodne z prawem.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w N. nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30 listopada 2004 r. nakazał pozwanej B.K., aby zapłaciła powódce „A.” Spółce z o.o. kwotę 3.566,11 zł z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 686,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Nakaz wraz z odpisem pozwu został pozwanej przesłany na adres podany przez stronę powodową. Przesyłkę umieszczono w placówce pocztowej, gdyż nie doręczono jej adresatowi w dniu 20 grudnia 2004 r., o czym umieszczono zawiadomienie w skrzynce oddawczej. Powtórnie awizowano 28 grudnia 2004 r. Korespondencja powróciła do Sądu Rejonowego w dniu 10 stycznia 2005 r. Dnia 2 lutego 2005 r. stronie powodowej wydano tytuł wykonawczy.

Pozwana w dniu 30 marca 2006 r. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty. W uzasadnieniu sprzeciwu podała, że pod adresem, na który wysłano przesyłkę z nakazem zapłaty i odpisem, nie mieszka od 2002 r., wymeldowała się z tego mieszkania w dniu 28 października 2002 r. O sprawie dowiedziała się po zajęciu jej wynagrodzenia za pracę w wyniku wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy w N. postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2006 r. odrzucił sprzeciw, a zażalenie na to postanowienie Sąd Okręgowy w O. oddalił postanowieniem z dnia 29 czerwca 2006 r.

W uzasadnieniu swojego postanowienia Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na treść art. 502¹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty, jeżeli doręczenie nie może nastąpić z przyczyn wskazanych w art. 499 pkt 4 k.p.c. Art. 499 pkt 4 wymienia dwie przesłanki uniemożliwiające wydanie nakazu zapłaty, w tym brak wiedzy o miejscu pobytu pozwanego. Jednakże nic nie wskazywało na to, że adres pozwanej podany przez powoda jest błędny, na przesyłce brak było adnotacji poczty, że pozwana nie mieszka pod wskazanym adresem lub wyprowadziła się.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo została wykorzystana możliwość zastępczego doręczenia pism procesowych (art. 139 k.p.c.). W konsekwencji nakaz

zapłaty uprawomocnił się w dniu 19 stycznia 2005 r., więc sprzeciw z dnia 30 marca 2006 r. wniesiony został po terminie.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 29 czerwca 2006 r. pozwana zarzuciła naruszenie art. 502 § 1 k.p.c., art. 136 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 zdanie 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego dopuszczają zastępcze doręczenie pism, opierające się na domniemaniu, że pismo doszło do rąk adresata. Stosownie do art. 139 § 1 k.p.c. w razie niemożności doręczenia pisma bezpośrednio adresatowi lub w sposób przewidziany w art. 138 k.p.c. należy złożyć pismo w urzędzie pocztowym lub lokalu organu gminy, a zawiadomienie o tym umieścić na drzwiach mieszkania adresata lub w skrzynce pocztowej. Jednakże podstawowym warunkiem skuteczności takiego zastępczego doręczenia jest to, by adresat mieszkał istotnie pod wskazanym adresem.

Szczególna ostrożność powinna być zachowana przy pierwszym doręczaniu pisma pozwanemu, dokonanie pozwanemu pierwszego doręczenia w sposób przewidziany w art. 139 § 1 k.p.c., pod wadliwym adresem, pozbawia go bowiem możliwości obrony. Dalsze doręczenia nie mają już tak zasadniczego znaczenia, gdyż zgodnie z art. 136 § 1 i 2 k.p.c. strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadomić sąd o każdej zmianie swego zamieszkania pod rygorem pozostawienia pisma sądowego w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia.

Wynikający z art. 136 § 1 k.p.c. obowiązek zawiadamiania o zmianie miejsca zamieszkania nie rozciąga się na czas przed wytoczeniem powództwa. Jeżeli powód podał w pozwie nieaktualny adres strony pozwanej, doręczenie zastępcze na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. przez złożenie pisma w placówce pocztowej nie może być skuteczne, ponieważ nie ma możliwości dochowania wymaganego w tym przepisie umieszczenia zawiadomienia o pozostawieniu pisma w placówce pocztowej na drzwiach mieszkania adresata lub w jego skrzynce pocztowej. Brak adnotacji poczty, że adresat nie mieszka pod wskazanym adresem

lub, że wyprowadził się, nie sankcjonuje wadliwego doręczenia, zwłaszcza, że doręczyciel może nie wiedzieć, kto mieszka pod wskazanym adresem.

W konkretnej sprawie, zastępcze doręczenie na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym wraz z odpisem pozwu na nieaktualny adres pozwanej podany przez powoda nie mogło skutkować rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 502 § 1 k.p.c. Zapewne należało nakaz zapłaty z urzędu uchylić na podstawie art. 502¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 499 pkt 4 k.p.c. Jednakże od chwili kiedy pozwana dowiedziawszy się o sprawie, podała swój adres i wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, uchylenie z urzędu tego nakazu stało się nieaktualne i należało sprzeciw przyjąć i nadać mu bieg.

Odrzucenie sprzeciwu przez Sąd pierwszej instancji i oddalenie zażalenia przez Sąd Okręgowy nastąpiło z rażącym naruszeniem art. 502 § 1 k.p.c. i doprowadziło do pozbawienia pozwanej możliwości obrony. Niezgodność z prawem zaskarżonego prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego ma charakter kwalifikowany i oczywisty.

Z powyższych względów na podstawie art. 424¹¹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.